

Profiad Cleifion o Wasanaethau Ambiwlans Brys ym Mhowys

Hydref 2022

Fformatau hygrych

Mae'r adroddiad yma ar gael yn Saesneg hefyd.

Os hoffech y cyhoeddiad hwn mewn fformat ac/neu iaith arall, cysylltwch gyda ni os gwelwch yn dda.

Gallwch ei lawrlwytho o'n gwefan neu ofyn am gopi drwy gysylltu gyda'n swyddfa.

Cynnwys

Ynglŷn â Chynghorau Iechyd Cymuned (CICau)	1
Cefndir a Chyflwyniad	3
Yr Hyn a Wnaethom	4
Gan Bwy y Clywsom	5
Yr Hyn a Glywsom o'r Arolwg	8
Crynodeb	15
Argymhellion	17
Ymateb gan Ymddiriedolaeth GIG	
Gwasanaethau Ambiwylans Cymru	18
Ymateb gan Fwrdd Iechyd Addysgu	
Powys	31
Diolch	33
Adborth	34
Manylion Cyswllt	35

Ynglŷn â Chynghorau Iechyd Cymuned (CICau)

Cynghorau Iechyd Cymuned (CICau) ydy corff gwarchod annibynnol gwasanaethau'r GIG yng Nghymru. Rydyn ni'n annog ac yn cefnogi pobl i leisio'u barn yng nghynlluniau a chyflenwi gwasanaethau'r GIG.

Mae CICau yn ceisio gweithio gyda'r GIG, archwilwyr, a chyrff rheoleiddio. Rydyn ni'n darparu dolen-gyswllt bwysig rhwng y rhai hynny sy'n cynllunio ac yn cyflenwi gwasanaethau'r GIG yng Nghymru, y rhai hynny sy'n eu harchwilio a'r rhai sy'n eu defnyddio.

Mae CICau yn clywed gan y cyhoedd mewn sawl gwahanol ffordd. Cyn pandemig coronafeirws, roedden ni'n ymweld yn rheolaidd â gwasanaethau'r GIG i glywed gan bobl wrth iddyn nhw dderbyn gofal a thriniaeth. Mae CICau hefyd yn cael clywed gan bobl mewn digwyddiadau cymunedol lleol, a thrwy gynrychiolwyr a grwpiau cymunedol.

Ers y pandemig coronafeirws, mae CICau wedi canolbwyntio ar ymgysylltu â phobl mewn gwahanol ffyrdd. Mae hyn wedi cynnwys holiaduron, apiau, cynadledda fideo a'r cyfryngau cymdeithasol i glywed yn uniongyrchol gan bobl am eu sylwadau a'u profiadau o wasanaethau'r GIG, yn ogystal â thrwy gynrychiolwyr a grwpiau cymunedol.

Mae 7 CIC yng Nghymru, pob un yn cynrychioli "llais y claf a'r cyhoedd" mewn gwahanol ran o Gymru.

Mae CIC Powys yn cynrychioli barn pobl sy'n byw ym Mhowys, p'un ai eu bod yn defnyddio gwasanaethau'r GIG oddi fewn neu'r tu allan i Bowys.

Cefndir a Chyflwyniad

Mae effaith barhaus y pandemig, ynghyd â galw cynyddol am ofal brys, yn rhoi pwysau dwys ar wasanaethau'r GIG, ac mae hyn yn weladwy iawn mewn gofal brys ac argyfwng. Mae arosiadau hir am ambiwlansys, arosiadau hir mewn adrannau brys ysbytai a chiwiau o ambiwlansys y tu allan i ysbytai wedi cael eu hadrodd bob dydd ers misoedd lawer bellach.

Mae nifer o ffactorau'n cyfuno i greu'r pwysau ac mae pryder penodol ynghylch yr hyn sy'n debygol o fod yn gyfnod anodd yn y gaeaf. Mae Llywodraeth Cymru, Byrddau Iechyd ac Ymddiriedolaethau ac Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlan Cymru yn gweithio'n galed i wella'r sefyllfa.

Dros y misoedd diwethaf, mae CIC Powys wedi bod yn clywed enghreifftiau o arosiadau hir iawn am ambiwlans. Roeddem am wybod mwy am brofiad presennol pobl o gael mynediad at wasanaethau ambiwlans brys ym Mhowys. Cyflwynasom cwestiwn trwy ein sianeli cyfryngau cymdeithasol i gasglu barn pobl.

Mae ein hadroddiad yn adlewyrchu'r safbwyntiau a'r profiadau rydym wedi'u clywed gan bobl. Nid yw'n adlewyrchu profiad pawb. Rydym yn gwybod bod barn a phrofiadau unigol pobl i gyd yn wahanol.

Yr Hyn a Wnaethom

Penderfynom sefydlu arolwg byr, cyflym i gasglu profiad trigolion Powys o gael mynediad at wasanaethau ambiwlans brys yn ystod y 12 mis diwethaf. Roeddem am glywed profiad pobl o fynd drwodd ar y ffôn, sut yr ymdriniwyd â galwadau, amseroedd aros am ambiwlans a'r gofal a ddarperir gan staff ambiwlans.

Gwnaethom gynnal yr arolwg trwy ein sianeli cyfryngau cymdeithasol a'n gwefan. Roedd ar gael ar-lein o 7 Hydref 2022 tan 31 Hydref 2022.

Cawsom **83** o ymatebion drwy'r arolwg a gwnaethom nodi **4** sylw a wnaed ar ein cyhoeddiadau Facebook.

Gan Bwy y Clywsom

Dyma gipolwg ar y bobl a rannodd eu barn a'u profiadau o gael mynediad at wasanaethau ambiwlans ym Mhowys.

Nid yw pobl bob amser yn dweud popeth wrthym amdanynt eu hunain pan ddônt i rannu eu profiadau a'u safbwyntiau â ni

Cwblhaodd **83** o bobl yr arolwg ar-lein

Cawsom **1** ymateb yn Gymraeg

Cwblhaodd **50** o bobl rai neu'r holl gwestiynau cydraddoldeb ac amrywiaeth

Roedd **64%** yn fenywod a **28%** yn ddynion; **4%** yn anneuaidd

Roedd **80%** wedi'i nodi fel heterorywiol; **10%** wedi'i nodi fel deurywiol

Oedran cyfartalog y bobl a rannodd eu barn â ni oedd **53**

Roedd y person ieuengaf yn **21** a'r hynaf yn **73**

Roedd **96%** yn Gwyn (Cymraeg, Saesneg, Albanaid, Gogledd Iwerddon, Prydeinig)

Nododd **38%** o bobl Gristnogaeth fel eu crefydd a nododd **50%** o bobl nad oes ganddyn nhw Grefydd

Roedd **50%** o'r ymatebwyr yn ofalwyr

Dyweddodd **26%** o bobl fod ganddynt anabledd neu gyflwr iechyd hirdymor

Cewch wybod yn ein Cynllun Cydraddoldeby r hyn rydyn ni'n ei wneud i er mwyn clywed gan wahanol grwpiau o bobl er mwyn inni allu cynrychilo'i'n well amrywiaeth y cymundau rydyn ni'n eu gwasanaethu. Cewch ddod o hyd i'n Cynllun Cydraddoldeb ar ein gwefan: <https://powyscic.gig.cymru/amdanom-ni/ein-llywodraethiant/>

Fe wnaethon ni ofyn i bobl ddarparu yr ardal côd post lle roedden nhw'n byw. Fe wnaethon ni dderbyn ymatebion o'r ardaloedd cod post canlynol:

Ardal Côd Post	Nifer yr Ymatebwyr
SY21	11
LD7	10
LD1	8
LD3	8
SA9	7
SY16	7
NP8	5
SY15	5
SY18	5
LD8	4
SA10	3
SY22	3
NP7	2
HR3	1
LD2	1
LD5	1
LD6	1
NP15	1
SY19	1

Yr Hyn a Glywsom o'r Arolwg

Rhoddodd **9** o bobl brofiad cwbl gadarnhaol am eu cyswllt â'r gwasanaeth ambiwlans brys.

Rhoddodd **43** o bobl wybodaeth am brofiad mwy negyddol.

Rhoddodd **5** o bobl ymateb gymysg, gyda datganiadau cadarnhaol a negyddol am eu profiad.

Darparodd **19** o bobl wybodaeth am gyflwr iechyd a oedd yn golygu bod angen iddynt gysylltu â'r gwasanaeth ambiwlans ond ni wnaethant roi unrhyw wybodaeth am y profiad.

Dyweddodd **11** o bobl nad oedd angen iddynt alw am ambiwlans yn ystod y 12 mis diwethaf

Pan oedd pobl yn darparu gwybodaeth am eu profiadau cadarnhaol, roeddent yn cyfeirio at rywun yn cyrraedd yn gyflymach nag yr oeddent wedi'i ragweld.

Siaradodd **3** o bobl am yr ymateb cychwynnol o rywun mewn Cerbyd Ymateb Cyflym.

Rhoddodd pobl enghreifftiau hefyd o staff gofalgar, fel triniwr galwadau yn aros ar yr alwad nes bod ymateb yn cyrraedd; gallu darparu presgripsiwn fel nad oedd yn rhaid mynd â chlaf i'r ysbyty; y criw yn egluro i'r claf pa fonitro y byddent yn ei wneud wrth aros y tu allan i Adran Damweiniau ac Achosion Brys.

Mae rhai enghreifftiau o sylwadau a dderbyniwyd fel a ganlyn:

Yr oedd yr ambiwlans a'r criw yn wych

Roedd gen i haint ar y frest ac roeddwn i'n ei chael hi'n anodd anadlu. Roeddwn yn ofnus iawn ac wedi deialu 999. Mae hyn yn rhywbeth nad wyf erioed wedi'i wneud o'r blaen. Cyrhaeddodd ymatebwr cyntaf o fewn tua 20 munud. Arhosodd y person a gymerodd fy ngalwad gyda mi am yr holl amser, a oedd yn fendigedig ac yn galonogol. Gwiriodd fy Sats a oedd yn 92, a weinyddir Ocsigen a nebiwlydd. Roedd fy Sats wedi codi, a oedd yn galonogol iawn. Yna cefais bresgripsiwn ar gyfer gwrthfotigau a hefyd steroidau. Roedd yn brofiad da iawn.

Roeddem wedi bod yn gofalu am ein mam oedrannus mewn pentref anghysbell ac aeth yn sâl ar 4 achlysur gwahanol. Bob tro roedd ambiwlans yn cael ei hanfon i'w helpu. Bob tro roedd y criw yn troi i fyny ymhell cyn yr amserlen a ragwelwyd a roddwyd yn ystod yr alwad 999. Fe wnaethant ei hasesu'n gyflym ac yn effeithlon a mynd â hi i'r ysbyty a oedd dros awr i ffwrdd. Unwaith roedd yn rhaid iddynt aros am nifer o oriau i gael hi wedi'i derbyn i'r adran damweiniau ac achosion brys ond arhosodd gyda hi gan egluro'r holl amser pa fonitro y byddent yn ei wneud.

Roedd angen i mi alw am ambiwlans ar gyfer fy Nhad sy'n 89 oed, a oedd wedi cael peswch a ddatblygodd yn gyflym i drafferthion anadlu. Ffoniais ambiwlans... a chyrhaeddodd car o fewn deng munud ac yna ambiwlans maint llawn yn gyflym. Aeth yr ambiwlans â Dad i'r ysbyty [*enwir*] lle cafodd ei dderbyn am 12 diwrnod... ac mae wedi gwella.

Ie, yn fodlon iawn hefyd

Ie, gwasanaeth anhygoel

Rwy'n dioddef o bryder ac wedi cael ymosodiad panig gwael ac yn goranadlu'n wael, derbyniais ofal da iawn, ac roeddent yn sicrhau bod fy merch, a oedd wedi galw, yn iawn

Roedd gan fy Nhad waedu trwyn difrifol, mae ganddo fethiant ar y galon ddifrifol ac mae'n cymryd warfarin. Wrth ffonio 999, fe'm cynghorwyd y byddai'r ambiwlans yn cyrraedd mewn tua 30 munud ac fe gyrhaeddodd mewn 34, gwasanaeth rhagorol ac yr oedd y criw yn anhygoel

Lle'r oedd pobl yn adrodd am brofiadau a oedd yn fwy negyddol, y brif thema fwyaf cyffredin oedd am faint o amser yr oeddent yn aros am ambiwlans (29 sylw). Adroddwyd am arosiadau o rhwng 2 ac 16 awr. Siaradodd rhai pobl am y claf mewn llawer iawn o boen yn ystod yr arosiadau hir hyn. Roedd rhai achosion yn boen yn y frest, anawsterau anadlu neu amheuaeth o drawiad ar y galon ac roedd rhai achosion yn strôc a amheuir.

Y thema fwyaf cyffredin nesaf oedd bod pobl naill ai'n cael eu cynghori gan staff rheoli'r ambiwlans i fynd â'r claf i'r ysbyty neu bobl yn rhoi'r gorau i aros a phenderfynu drostynt eu hunain i fynd â'r claf i'r ysbyty (14 sylw).

Soniodd 5 o bobl eu bod wedi gorfod ffonio'r Gwasanaeth Ambiwllans fwy nag unwaith oherwydd eu bod yn poeni bod y claf yn dirywio.

Siaradodd 4 o bobl am aros yn hir mewn ambiwlans y tu allan i'r ysbyty.

Dyweddodd 3 o bobl nad oedd ambiwlans yn cyrraedd o gwbl.

Dyma rai enghreifftiau o'r sylwadau a dderbyniwyd:

Pasiodd fy ngŵr allan a tharo ei ben ar y llawr concrit. Ffoniais wasanaeth Ambiwllans Cymru am 8:45yh. Buom yn aros tan 12:50yb i'r ambiwlans gyrraedd er i mi ddiweddarau'r gwasanaeth ambiwlans sawl gwaith wrth i'm gŵr ddirywio.

Torrodd ffrind y ddau asgwrn yn y goes isaf a'r pigwrn. Bron torasgwrn cyfansawdd. Fe'i gadawyd ar y llawr yn y gwlyb ac oerfel am dros 6 awr heb unrhyw leddfu poen. Dywedodd un gweithredwr i ddod â hi yn y car a phan gyrhaeddodd yr ambiwlans dywedodd y person ei fod yn lwcus na chafodd ei symud gan y gallai fod wedi bod yn beryglus iawn

Cafodd cymydog gwmp. Wedi aros 4 awr am ambiwlans. Roedd ganddi goes a chlun wedi torri ac roedd yn ansymudol ac mewn poen.

Syrthiodd menyw yr wyf yn gofalu amdani a bu'n sownd yno am 13 awr wrth inni aros am ambiwlans

Oedi 16 awr gydag ambiwlans yn dod o 60 milltir i ffwrdd yn y pen draw!!!!

Ddwywaith rwyf wedi galw ambiwlans unwaith y cafodd dynes 92 gwmp am 4yp ambiwlans yn dal heb gyrraedd 9yb y bore nesaf. Dywedodd dynes arall a gafodd strôc bod aros o 10 awr cymerodd 12, roedd yn 86

Ym mis Mehefin 2022, dechreuais ddioddef poenau yn y frest a ffoniais am ambiwlans. Roedd tua 1yp. Dywedwyd wrthyf y byddai aros ond fy mod yn flaenoriaeth categori 1. Dywedwyd wrthyf am gymryd aspirin. Nid oedd ambiwlans wedi cyrraedd erbyn 10yh ac roeddwn yn teimlo'n dawelach, felly ffoniais reolaeth ambiwlans a dweud wrthynt fy mod yn mynd i'r gwely. Y diwrnod wedyn ffoniais fy MT a llwyddo i gael apwyntiad... rwyf bellach yn well, diolch byth, ond rwy'n pryderu'n fawr pe bawn i'n cael trawiad ar y galon y gallai fod wedi gwaethygu ac ni fyddai unrhyw ambiwlans wedi dod gyda'r canlyniadau amlwg.

Wedi aros 8 awr am ambiwlans ar ôl cwmpo i lawr y grisiau a thorri ei goes

Cafodd fy merch gwmp gwael iawn oddi ar geffyl... bu'n rhaid iddi orwedd ar y llawr llaith oer am fwy na 4 awr mewn poen dirdynnol cyn i gar ymateb cyntaf ddod

Pan wnaethom alw am ambiwlans dywedwyd wrthym nad oedd un ar gael a bu'n rhaid i'm gwraig a oedd yn feichiog fy ngyrru

Roedd gan ffrind oedrannus glun newydd ac wrth iddi blygu drosodd daeth y glun allan. Digwyddodd hyn amser cinio dydd Sadwrn a gohiriwyd yr ambiwlans tan amser brechwast dydd Sul. Roedd hi mewn poen aciwt ac yn methu â defnyddio pethau syml fel toiled. Yn hynod ofidus i'r fenyw oedrannus

Ffoniais 111 gyda phoenau difrifol yn y frest tua 01.00. Cefais fy nhrosglwyddo i 999 a ddywedodd wrthyf fod angen i mi fynd i'r ysbyty. Roedd disgwyl chwe awr am ambiwlans felly a gallwn gael fy ngyrru yno naill ai mewn tacsï neu aelod o'r teulu.

Cafodd fy mab strôc... roedd wedi bod ar y llawr drwy'r nos a phan ffoniodd ei ffrindiau 999 dywedon nhw y byddai'n rhaid iddo aros 2-5 awr am ambiwlans ac roedd hi'n 5 awr cyn iddyn nhw droi i fyny, yn warthus, mae ei fywyd wedi newid am byth.

Lle'r oedd pobl yn darparu cymysgedd o brofiad da a gwael, roedd y themâu'n amrywio. Roedd y rhain yn cynnwys sylwadau am ofal a thriniaeth dda a ddarparwyd gan staff ambiwlans a rhai sylwadau am ymateb cyflymach na'r disgwyl. Roedd y sylwadau negyddol yn ymwneud â hyd yr amser aros, aros yn yr ambiwlans y tu allan i'r Adran Damweiniau ac Achosion Brys, cyngor i fynd â chlaf i'r ysbyty, pryder am y system lywio yn cyfeirio'r ambiwlans i'r cyfeiriad anghywir a phersonél y fyddin ddim yn gwybod yr ardal.

Roedd y criw yn broffesiynol iawn yn ystod y broses gyfan

Yr oeddent yn ardderchog pan gyrhaeddasant

... Dywedwyd bod o leiaf 4 awr yn aros. Gyda hynny roedd cnoc wrth y drws, yr ambiwlans... aethon nhw â fi i mewn ar ôl archwiliad cychwynnol. Treuliais 13 awr y tu allan i'r adran damweiniau ac achosion brys yn yr ambiwlans

... Mae'n rhaid i ni gwrdd â nhw gan nad yw eu system yn gwybod ein cyfeiriad ond yn mynd â nhw i fferm arall sydd 6 milltir ar y ffordd ond 150m i ffwrdd ond ddim yn hygyrch mewn cerbyd. Cafodd ei rhuthro i mewn i'r ysbyty a doedden nhw ddim yn meddwl y byddai'n goroesi'r daith sydd dros awr ar y ffordd os ydych chi'n lwcus!! Oni bai am y gwasanaeth ambiwlans yna byddai'r canlyniad wedi bod yn waeth.

Cafodd fy ngŵr strôc. Galwais yr Ambiwllans a chefais gyngor i fynd ag ef i'n hadran damweiniau ac achosion brys agosaf, sydd wrth gwrs 33 milltir i ffwrdd. Fe wnes i hyn, pan gyrhaeddais hysbyswyd Ambiwllans Sir Amwythig, fe wnaethant weithredu ar unwaith a chymerodd fy ngŵr i Delford.

Crynodeb

Mae'r wybodaeth a gawsom drwy'r arolwg hwn yn adlewyrchu'r hyn y mae aelodau CIC wedi bod yn ei glywed yn eu hardaloedd a hefyd yr hyn a adroddir yn y cyfryngau.

Mae pobl yn aml yn gwneud sylwadau am y staff gofalgar, tosturiol a phroffesiynol yn y Gwasanaeth Ambiwlans.

Clywsom am arosiadau hir am ymateb ambiwlans. Weithiau, mae pobl mewn llawer o boen wrth iddynt aros. Mae'r arosiadau hir yn peri pryder mawr i bobl sydd â'r hyn y maent yn ei ystyried yn gyflwr sy'n bygwth bywyd neu'n newid bywyd fel amheuaeth o drawiad ar y galon neu strôc.

Mae gan bobl bryderon ynghylch gorfod cludo rhywun i'r ysbyty eu hunain. Mae hyn yn achosi pryder i'r claf, ei berthnasau a'r person sy'n gorfod ei yrru. Yn ddealladwy, mae pobl yn poeni'n fawr am y risgiau o symud a chludo rhywun i'r ysbyty pan nad oes cefnogaeth glinigol ar eu cyfer. Mewn sir wledig fel Powys, mae'r teithiau hyn yn aml yn hir ac, mewn rhai achosion, efallai na fydd signal ffôn symudol ar y ffordd os bydd y claf yn dirywio.

Mae'r CIC yn ymwybodol nad yw'r oedi o ran amseroedd aros am ambiwlans yn unigryw i Bowys. Rydym yn gwybod bod system gyfan y GIG a Gofal Cymdeithasol dan bwysau a bod yr amseroedd aros am ambiwlansys oherwydd problemau ehangach y system. Mae llawer o gleifion yn cael eu gohirio cyn eu rhyddhau o'r ysbyty oherwydd nad yw'r gofal sydd ei angen arnynt gartref, gan wasanaethau gofal cymdeithasol, ar gael ac mae diffyg gwelyau mewn cartrefi gofal a chartrefi nyrsio ar gyfer pobl sydd angen eu trosglwyddo i'r gwasanaethau hynny. Mae hyn yn effeithio ar lif cleifion drwy'r ysbyty, sy'n golygu na ellir derbyn cleifion i wardiau o'r Adran Achosion Brys, gan arwain at arosiadau hir yn yr Adran Achosion Brys. Mae hyn, yn ei dro, yn golygu bod ambiwlansys yn aml yn ciwio y tu allan i'r

Adran Achosion Brys nes bod yr Adran yn gallu derbyn y cleifion, ac felly ni all yr ambiwlansys fod ar gael yn y gymuned.

Rydym yn gwybod bod Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlanys Cymru yn gweithio gyda Byrddau Iechyd ledled Cymru i geisio dod o hyd i atebion a all leddfu'r pwysau. Ym Mhowys, rydym yn ymwybodol bod y Bwrdd Iechyd a'r Awdurdod Lleol hefyd yn cydweithio i fynd i'r afael â'r heriau.

Argymhellion

Er ein bod yn cydnabod y gwaith caled sy'n cael ei wneud i geisio mynd i'r afael â materion yn ymwneud â'r system, byddem yn annog Llywodraeth Cymru a sefydliadau'r GIG i gymryd sylw a rhoi ystyriaeth i brofiad cleifion.

Er bod atebion tymor hwy yn cael eu datblygu, byddem yn gofyn bod angen gwneud rhywbeth i helpu pobl pan fyddant yn aros yn hir ar hyn o bryd.

Ymateb gan Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru

Diolch am rannu adroddiad CIC Powys 'Profiad y Claf o Wasanaethau Ambiwylans ym Mhowys' dyddiedig Hydref 2022. Nodaf fod yr adroddiad yn seiliedig ar ganfyddiadau arolwg CIC a redodd drwy eich sianeli cyfryngau cymdeithasol a'ch gwefan. Nodaf hefyd derbyniasoch gyfanswm o ymatebion 83 a 4 sylw a wnaed ar eich cyfrif Facebook.

Er ei bod yn braf darllen y sylwadau cadarnhaol gan drigolion Powys, mae hefyd yn destun pryder darllen yr amgylchiadau lle mae'n amlwg nad ydym wedi darparu ansawdd y gwasanaeth yr ydym yn ymdrechu i'w wneud. Fel Ymddiriedolaeth mae gennym bryderon nad yw'r cyhoedd yn cael y lefel o wasanaeth yr ydym am ei darparu.

Rydym yn gweithio'n galed iawn gyda'r holl bartneriaid a rhanddeiliaid i fynd i'r afael â'r pryderon ysgubol a godwyd yn eich adroddiad, ac i fynd i'r afael â meysydd sy'n ein hatal rhag darparu gwasanaeth cadarn ac amserol.

Nodaf fod sylwadau'r arolwg yn ymdrin ag ystod o feysydd sydd yn bennaf o ganlyniad i bandemig Covid a phwysau ar draws y system o fewn y gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn gyffredinol. Rwyf wedi darparu ymateb manwl isod sy'n ymdrin â'r pwysau presennol ar draws y system sy'n effeithio ar berfformiad YGAC, a rhai o'r mesurau sy'n cael eu cymryd i liniaru'r rhain a hefyd i wella ein hymateb yn gyffredinol:

Pwysau Perfformiad

1. Mae nifer o ffactorau ar y cyd wedi arwain at y pwysau perfformiad sylweddol y mae Gwasanaeth Ambiwlans Cymru bellach yn profi.
2. Yn fras, gellir diffinio'r pwysau hwn fel a ganlyn:
  - a. Cynnydd yn y galw ledled ardal yr Ymddiriedolaeth gan arwain at adnoddau yn ymateb i ardaloedd cyfagos
  - b. Craffter uwch galwadau cleifion
  - c. Lefelau cynyddol o swyddi gwag yn y gweithlu
  - d. Oedi gormodol wrth drosglwyddo cleifion i'r ysbyty, swyddogaeth o gynnydd yn y galw ar draws y system ac o ddiffyg darpariaeth gofal cymdeithasol (rhesymau niferus ac amrywiol), gan arwain at nifer fawr o gleifion yn aros mewn gwelyau ysbyty ledled Cymru er eu bod yn feddygol ffit i gael eu rhyddhau. Mae hyn wedi arwain at dagfeydd cronig o fewn system yr ysbyty a llif gwael iawn i gleifion.
3. Nodwyd newidiadau ym mhatrymau'r galw. Bu cynnydd nodedig yn y galw coch, sy'n newid craffter cyffredinol y galwadau a dderbyniwn ac yn rhoi pwysau gwahanol ar adnoddau. Yn bwysig ac yn gyffredinol, mae angen mwy o adnoddau fesul digwyddiad coch yn glinigol o gymharu â chategori arall o alwadau.
4. Yn ogystal, mae goblygiadau Covid wedi parhau i ddiogelwch staff a chleifion sydd wedi newid prosesau gweithredol (er enghraifft gwisgo a thynnu cyfarpar diogelu personol) sydd wedi effeithio ar amseroedd ymateb a llif.
5. Fel Gwasanaeth, cydnabyddir bod cyfraddau absenoldeb yn anghynnaladwy o uchel er bod patrymau cynnydd â chydbertynas gref â thonnau'r pandemig. Cafodd y Polisi Rheoli Presenoldeb presennol ar gyfer GIG Cymru ei addasu'n briodol i eithrio absenoldebau cysylltiedig â Covid rhag camau rheoli, a daeth y trefniadau hyn i ben ar 30 Mehefin 2022. Fodd bynnag, mae cyfraddau absenoldeb yn

dechrau sefydlogi gyda Phowys mewn sefyllfa dda o'i chymharu ag ardaloedd Byrddau Iechyd eraill.

6. Mae buddsoddiad sylweddol wedi cael ei wneud dros y blynyddoedd diwethaf yng nghynnig iechyd a lles y sefydliad ar gyfer staff ac mae partneriaid undebau llafur wedi canmol hyn.
7. Er gwaethaf hyn, mae cyfraddau absenoldeb yn parhau i fod yn ystyfnig o uchel. O ganlyniad, mae cynllun gwella rheoli presenoldeb helaeth wedi'i ddatblygu gydag ystod o fesurau sydd â'r nod o wella presenoldeb a chefnogi pobl yn ôl i'r gwaith.
8. Gyda'r system iechyd a gofal cyfan dan bwysau a thagfeydd cronig mewn ysbytai, rydym yn parhau i weld gormod o oedi wrth drosglwyddo yn yr ysbyty sy'n golygu nad yw ein criwiau ar gael i ymateb i alwadau a chynhyrchu arosiadau cymunedol hir (Ambiwlans Argyfwng ac Ambiwlans Gofal Brys sy'n gallu cludo claf). Mae criwiau Gogledd Powys, ac yn wir griwiau Powys yn gyffredinol, yn cludo cleifion i ysbytai mewn Byrddau Iechyd cyfagos a thros y ffin i Loegr. Mae pob safle yn parhau i brofi oedi hir wrth drosglwyddo, gyda rhagfynegiadau o'r sefyllfa'n gwaethygu ymhellach drwy gydol y gaeaf.
9. Cydnabyddir hefyd y gallai fod cyfleoedd o fewn rhai o'r arferion gweithredu blaenorol ar gyfer effeithlonrwydd megis amser a gollir gan griwiau YGAC ei hun (oriau ôl-gynhyrchu a gollwyd), er enghraifft pan fyddant yn dychwelyd i'r ganolfan ar gyfer seibiannau gorffwys. Er nad ydym yn credu ein bod o reidrwydd yn allanolyn yma o gymharu â gwasanaethau ambiwlans eraill, rydym yn cydnabod bod mwy i ni ei wneud o ran ein heffeithlonrwydd ein hunain.
10. Mae'r sefydliad wedi bod yn gweithio'n agos gyda'i undebau llafur ar hyn, a'r holl faterion, i sicrhau bod atebion yn cael eu nodi a'u darparu mewn partneriaeth.

Cywiro'r Sefydliad

1. Yn erbyn y cefndir hwnnw o erydiad graddol o berfformiad, yn 2019 [comisiynwyd Adolygiad Galw a Chapasiti](#).
2. Roedd yr adolygiad, a arweiniwyd gan arweinwyr y byd ym maes rhagweld a modelu ambiwlansys, Ymchwil Weithredol Iechyd (ORH), ac a gafodd ei gynnal ar y cyd ar ran y Pwyllgor Gwasanaethau Ambiwylans Brys (EASC), yn allbwn ei hun o [Adolygiad Ambr](#) Llywodraeth Cymru a gyhoeddwyd yn 2018.
3. Cynhaliwyd yr Adolygiad Galw a Chapasiti trwy 2019 a chafodd ei ganlyniad ei adrodd yn ffurfiol i EASC ym mis Ionawr 2020.
4. Un o brif ganfyddiadau'r Adolygiad Ambr oedd bod llawer o gleifion yn y categori ambr o alwadau difrifol, ond sydd ddim yn peryglu bywyd ar unwaith, yn aros yn rhy hir oherwydd heriau'n ymwneud ag argaeledd ambiwlans.
5. Nododd yr Adolygiad fod gan Wasanaeth Ambiwylans Cymru fwllch rhwng nifer y staff cyfwerth ag amser llawn (FTE) a gyllidebwyd i lenwi ei gofrestrau ymateb a nifer y FTE sydd eu hangen i lenwi'r cofrestrau hynny. Cyfeirir at hyn fel y "bwllch rhyddhad".
6. Daeth ORH i'r casgliad y byddai pontio'r bwllch yn gofyn am fuddsoddiad o 263 o staff ar sail gyfwerth ag amser llawn (FTE) ledled Cymru. Cytunodd y Pwyllgor Gwasanaethau Ambiwylans Brys (EASC) i fuddsoddi yn YGAC a chau'r "bwllch rhyddhad", tra cytunwyd y byddai ail-restru yn helpu i wella'r aliniad a'r cymysgedd o adnoddau sy'n gysylltiedig â galw cleifion.
7. Drwy gydol y pandemig, mae gwaith wedi parhau i recriwtio'r staff ychwanegol a symud ymlaen gyda'r adolygiad 'roster', fel elfennau allweddol yn ymateb y sefydliad i'r angen i sefydlogi a gwella perfformiad yn y tymor hir. Ym Mhowys mae mwy o bwyslais ar recriwtio

'wedi'i dargedu' yn cael ei wneud i sicrhau ein bod yn adeiladu gweithlu lleol sydd am aros o fewn yr amgylchedd gwledig.

8. Mwynhaodd ardal Bwrdd Iechyd Addysgu Powys gynnydd yn nifer y staff yn ystod cyfnodau 2020/21 a 2021/22 o 31 aelod staff ychwanegol, gyda'r staff terfynol yn gorffen eu hyfforddiant ac yn dod yn weithredol yn Ch1 22/23.
9. Yn yr un cyfnod, cytunodd YGAC i gymryd camau i leihau tyniadau oherwydd absenoldeb salwch, cynyddu cyfraddau 'clywed a thrin' (lle mae cleifion yn cael eu brysbennu ac yn cael cyngor yn hytrach na defnyddio ambiwlans) ac i weithredu rhestrau newydd ledled Cymru. Aeth y rhestrau newydd yn fyw yn Ne Powys ar 10 Hydref 2022, a Gogledd Powys ar 17 Hydref 2022. Hefyd, mae'r gyfradd Clywed a Thrin ym Mhowys yn eistedd ar 10% ar hyn o bryd.

Diogelwch Cleifion

1. Mae'n ffaith drist bod effaith gronnus y pwysau perfformiad a amlinellir uchod yn cael effaith niweidiol ar ddiogelwch cleifion.
2. Mae Arolygiaeth Iechyd Cymru yn cydnabod bod gan YGAC ddiwylliant cryf o adrodd am niwed, gyda digwyddiadau adroddadwy cenedlaethol (NRIs) yn cael eu hadolygu drwy Fforwm Digwyddiadau Achos Difrifol (SCIF) y sefydliad ac yn cael eu hadrodd yn genedlaethol i Lywodraeth Cymru.
3. Mae cyfran sylweddol o 'NRIs' hefyd yn cael eu rhannu gan YGAC gyda byrddau iechyd ar gyfer ymchwiliad ar y cyd, yn enwedig pan ystyrir bod oedi wrth drosglwyddo/aros hir yn y gymuned yn ffactor perthnasol yn y canlyniad ar gyfer y claf a/neu ei brofiad gwael.
4. Yn yr un modd, mae pob bwrdd iechyd yn derbyn adroddiadau chwarterol ar ddigwyddiadau ansawdd a diogelwch fel y maent yn ymwneud â'u hardaloedd a'u

poblogaethau, y mae ganddynt gyfrifoldeb iechyd y boblogaeth amdanynt.

5. Mae mater diogelwch cleifion yn uchel iawn ar agenda Bwrdd yr Ymddiriedolaeth, ac achosion unigol yn cael eu hadolygu a'u trafod. Cyflwynwyd yr Adroddiad Diogelwch Cleifion canlynol gan Brif Swyddog Gweithredol WAST.

ITEM 8 Trust Board
Patient Safety Report

6. Y risg i ddiogelwch cleifion yw prif sbardun YGAC wrth ddyblu ei ymdrechion gyda Llywodraeth Cymru, comisiynwyr a rhanddeiliaid eraill i ysgogi gwelliannau gwirioneddol ar gyflymder.

Mynd i'r afael â'r materion

1. Cydnabyddir yn llawn nad yw'r materion sy'n wynebu'r system iechyd a gofal yn hawdd eu datrys.
2. Wedi dweud hynny, mae diogelwch cleifion, ar wahanol adegau, yn cael ei beryglu oherwydd pwysau ar y system ac mae Bwrdd Gwasanaethau Ambiwlans Cymru yn cydnabod bod hyn yn annerbyniol.
3. O ganlyniad, mae nifer o gamau wedi'u rhoi ar waith i geisio lliniaru risgiau i gleifion, gyda lefelau amrywiol o lwyddiant.
4. Isod ceir trosolwg byr o'r camau a gymerwyd, neu a gynigiwyd i gomisiynwyr, gan YGAC, mewn ymgais i liniaru'r pwysau presennol.

Cynllun Gweithredu Uwchgyfeirio Adnoddau

1. Nod y cynllun hwn yw disgrifio'r trefniadau sydd ar waith i'w hystyried gan yr Ymddiriedolaeth mewn ymateb i asesiad strategol neu ddeinamig o bwysau sy'n effeithio ar ddarparu

gwasanaethau neu'n debygol o effeithio arnynt. Mae'r cynllun yn nodi set o sbardunau sy'n seiliedig ar fetrigau amrywiol a fydd yn nodi'r pwysau ar ddarparu gwasanaethau ac yn gweithredu fel canllaw i gefnogi'r broses o wneud penderfyniadau. Mae'n amlinellu categorieiddio pwysau ar raddfa o 1 i 4 gyda chamau gweithredu cysylltiedig i'w hystyried. Mae'r categorieiddio hwn yn cael ei ystyried a'i osod yn wythnosol gan grŵp o uwch reolwyr gweithrediadau. O ystyried bod llawer o'r camau y gellir eu cymryd o fewn 'REAP' yn cymryd rhai dyddiau i ddod i rym, mae'r cynllun hwn wedi'i gynllunio i fod yn offeryn rhagweithiol sy'n edrych i'r dyfodol i'w ddefnyddio am gyfnodau byr o bwysau ychwanegol gwaeth beth fo'u hachos. Nid yw wedi'i gynllunio ar gyfer defnydd parhaus tymor hir neu barhaol ar lefelau uchel o uwchgyfeirio.

Cynllun Diogelwch Clinigol

1. Mae'r Cynllun Diogelwch Clinigol (CSP) yn darparu fframwaith i YGAC ymateb i sefyllfaoedd lle mae'r galw am wasanaethau yn fwy na'r adnoddau sydd ar gael. Mae'n cydnabod y gall achosion fod yn amlochrog sy'n effeithio ar y galw am wasanaethau, y gallu i ymateb i'r galw, neu'r ddau.
2. Mae'r CSP yn darparu set o opsiynau tactegol sy'n hyblyg ac yn ddioed fel y gall YGAC ymateb yn ddeinamig i sefyllfaoedd i sicrhau bod y cleifion hynny sydd â'r cyflyrau mwyaf difrifol neu'r angen mwyaf yn ôl eu cyflwyniad yn parhau i gael blaenoriaeth i dderbyn gwasanaethau.
3. Yn greiddiol iddo, mae'n cyflawni hyn drwy gyflwyno egwyddor o 'methu anfon' fel y gellir targedu'r capasiti sydd ar gael pan fo cyfyngiad arno at y rhai sydd ei angen fwyaf, sy'n arwain at gynghori rhai galwyr nad oes ambiwlans ar gael i ymateb. Mae hefyd yn caniatáu i drinwyr galwadau rheoli ddarparu amseroedd ymateb realistig i gleifion yn seiliedig ar yr amgylchiadau byw. Dyma pam roedd rhai o'r ymatebion i'r arolwg yn ymwneud â'r mater hwn.

4. Mae lefel y CSP yn cael ei monitro'n gyson, a gwneir penderfyniadau i gynyddu i lefelau uwch gan y Rheolwr Strategol ac yn dibynnu ar y lefel, cefnogir trwy ymgynghoriad clinigol a gweithredol.

Cynllunio tymhorol gan gynnwys darogan

1. Yn ogystal â defnyddio gwasanaethau ORH mewn modelu galw a capasiti tymor hwy, mae YGAC hefyd yn comisiynu gwasanaethau gan Optima sy'n defnyddio modelau efelychu sy'n gallu rhagweld perfformiad allbwn yn seiliedig ar ystod o ragdybiaethau mewnbwn.
2. Drwy gyfnod y pandemig, mae YGAC wedi gweithio'n galed i wella ei rhagolygon tymor byrrach ac mae wedi cynhyrchu adroddiadau chwarterol sy'n nodi pa berfformiad sy'n debygol o fod, o ystyried cyfres o ragdybiaethau ynghylch y galw a'r capasiti sydd ar gael. Mae cywirdeb yr adroddiadau hyn wedi bod yn dda, ac fe'u defnyddiwyd o fewn YGAC ac mewn trafodaethau â chomisiynwyr, i ddatblygu cynlluniau gweithredu lliniarol priodol lle rhagwelir y bydd perfformiad yn is na'r hyn sy'n ofynnol.

Adolygiad roster

1. Mae'r adolygiad o'r roster, fel y cytunwyd fel rhan o'r Adolygiad o'r Galw a Chapasiti, wedi bod yn mynd rhagddo'n dda. Mae'r adolygiad yn cael ei gefnogi gan gwmni allanol, Working Time Solutions (WTS), sy'n brofiadol yn yr adolygiadau hyn ar draws gwasanaethau ambiwlans eraill, sectorau cyhoeddus eraill a diwydiant. Mae'r gwaith wedi symud ymlaen drwy gyfres o bedwar gweithgor ym mhob ardal leol, gyda staff rheng flaen, rheolwyr, tîm adnoddau a phartneriaid undeb llafur yn bresennol.
2. Mae'r pedwar gweithgor bellach wedi dod i ben, ac fel y soniwyd eisoes, aeth y roster newydd yn fyw yn Ne Powys ar 10 Hydref 2022, a Gogledd Powys ar 17 Hydref 2022.

3. Cafodd y broses o adolygu'r roster ei oedi yn 2021/22 tra cynhaliwyd modelu ychwanegol i ddeall effaith y cynnydd yn y galw coch. Canlyniad y modelu hwnnw oedd bod angen rhagor o gapasiti ceir staff sengl, sef cyfanswm o 90 o staff ychwanegol WTE, ac mae hyn bellach wedi'i gynnwys yn y rhestrau newydd. Mae'r Comisiynwyr wedi cytuno bod y modelu yn gywir, ond nid oes unrhyw adnoddau ychwanegol ar gael ar gyfer 2022/23, sy'n golygu y bydd y roster newydd yn gweithredu i ddechrau gyda bwllch rhyddhad wedi'i adeiladu i mewn.

Uwchgyfeirio

Uned Gyflenwi Weithredol YGAC

1. Mae'r Uned Gyflenwi Weithredol (ODU) yn gweithredu fel canolfan ganolog sy'n cydlynu ar gyfer System Gofal Heb ei Drefnu Cymru gyda chysylltiad rhwng YGAC, Llywodraeth Cymru, a'r holl Fyrddau Iechyd drwy edrych ar y system gyfan.
2. Diben yr ODU yw cadw'r system gofal heb ei drefnu yng Nghymru i lifo drwy gefnogi trefniadau rheoli gweithredol mewnol ac allanol presennol. Mae'n darparu trosolwg rheoli o YGAC a darpariaeth system gofal heb ei drefnu ehangach drwy fonitro ac ymateb i atalyddion perfformiad amser real sy'n herio gofal amserol ac effeithiol i gleifion.
3. Ar hyn o bryd, mae gan yr ODU bedwar prif faes ffocws i gyflawni'r diben hwn; cynnal ymwybyddiaeth sefyllfaol Cymru gyfan, ystyried perfformiad, cyfyngu ar yr oriau ôl-gynhyrchu a gollwyd a chynllunio ar gyfer y 24 awr sydd i ddod.
4. Ochr yn ochr â'r pedwar maes ffocws, mae gan yr ODU dri phrif amcan i sicrhau perfformiad ar draws y system.
  - *Rhagatal:* Nodi a dadansoddi risgiau a materion posibl dros y 24 awr nesaf a'r tueddiadau cyfredol

- *Lliniaru*: Gyda chymorth timau lleol, datblygu camau gweithredu i liniaru neu negyddu unrhyw risgiau/materion a nodwyd
- *Ymateb*: Yn ymateb yn ddeinamig i sefyllfaoedd wrth iddynt ddatblygu a gwneud penderfyniadau ynghylch a ddylid ymateb

Grwpiau System a Chyfoedion

1. Mae tîm arwain Gwasanaethau Ambiwlans Cymru wedi manteisio ar bob cyfle i uwchgyfeirio pryderon ar draws y system dros gyfnod o fisoedd.
2. Mae arweinwyr proffesiynol, grwpiau cyfoedion, a'r llywodraeth wedi cael eu harfarnu o'r risgiau, y niwed a'r heriau, tra bod comisiynwyr wedi cael Cynllun Pontio (gweler isod) i geisio lliniaru'r gwaethaf o'r problemau perfformiad a'r niwed sy'n gysylltiedig â nhw.
3. Mae'r sefydliad hefyd yn defnyddio sesiynau briffio rheolaidd yn y cyfryngau a rhanddeiliaid i egluro'r materion, er mwyn annog cleifion i ddefnyddio gofal iechyd brys ac argyfwng yn briodol wrth sicrhau bod rhanddeiliaid yn gweld y materion a'r hyn sy'n cael ei wneud i liniaru niwed a gwella perfformiad.
4. Yn yr un modd, mae grwpiau partneriaeth, gan gynnwys Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol lle mae YGAC yn aelod, wedi cael gwybod am y materion ac mae sgysiau cynnar gydag awdurdodau lleol yn mynd rhagddynt (yn amodol ar gyfyngiadau capasiti ar y ddwy ochr) i nodi cyfleoedd cydweithredol i leihau trawsgludiad a gwella profiad cleifion.

Cynllun Pontio

1. Mae YGAC wedi ymrwymo i wneud popeth o fewn ei allu i leihau risg glinigol, gwella gofal a chanlyniadau cleifion, gan sicrhau bod cleifion yn cael y gwasanaeth cywir, yn y lle iawn, bob tro. Mae'r data sy'n cefnogi'r datganiad hwn yn

dangos bod llawer mwy i'w wneud, gyda rhai camau o fewn rheolaeth YGAC, a llawer sydd y tu hwnt i'w rheolaeth.

2. O ganlyniad i bryderon ynghylch risg glinigol a chleifion yn dod i niwed, datblygodd YGAC Gynllun Pontio, a gyflwynwyd i gomisiynwyr ym mis Rhagfyr 2021. Yn ei hanfod, cais am fuddsoddiad oedd y cynllun hwn, yn ogystal â nodi'r camau i'w cymryd o fewn YGAC i barhau i wella effeithlonrwydd a thrawsnewid ei fodel cyflawni.
3. Roedd yr achos yn cynnig buddsoddiad ychwanegol i gynyddu capasiti'r rheng flaen ar draws y Gwasanaeth Meddygol Brys (GMB), mae 100 ychwanegol wedi'u hariannu, ac yn cynnwys uwch ymarferwyr parafeddygol (APPs). Dechreuodd y buddsoddiad arfaethedig, gan adeiladu ar fuddsoddiad blaenorol, ynghyd â chyflawni cyfres o newidiadau a gwelliannau effeithlonrwydd dros y ddwy flynedd ddiwethaf.
4. Mae elfennau pellach o'r Cynllun Pontio yn cael eu gweithio drwy ymgynghori a chynllunio ehangach, i sicrhau ein bod yn darparu'r gwasanaeth sy'n addas ar gyfer anghenion y claf ac sy'n ddiogel
5. Mae pwysau sylweddol o fewn y gwasanaeth 999 yn ystod y 12 mis diwethaf wedi arwain at brofiad a chanlyniadau gwael iawn i gleifion, gydag amseroedd ymateb yn ymestyn ar gyfer pob categori o gleifion, a gormod o gleifion yn dod i niwed difrifol o ganlyniad.
6. Mae'r Ymddiriedolaeth hefyd wedi gorfod defnyddio ei Chynllun Diogelwch Clinigol yn amlach nag y byddai ei eisiau, ac ar adegau, nid yw wedi gallu anfon unrhyw ymateb ambiwlans at gleifion mewn categorïau aciwtedd is, gan ychwanegu risg i gleifion ac i rannau eraill o'r system gofal brys ac argyfwng.

Arsylwadau Cau

1. Nid yw'r pwysau sy'n wynebu Gwasanaethau Ambiwlans Cymru a'r system iechyd a gofal ehangach yn newydd. Maent yn faterion sydd wedi bod yn amlwg am lawer gormod o flynyddoedd.
2. Mae'r pandemig diweddar a'i effaith wedi rhoi sylw amlwg i freuder y system a, gyda blaenoriaethau sy'n cystadlu â'i gilydd o ran gofal brys, gofal heb ei drefnu a gofal wedi'i gynllunio, mae byrddau iechyd a'r llywodraeth yn gorfod rheoli materion lluosog ar adeg pan fo capasiti, egni ac adnoddau cyfyngedig i yrru datrysiadau yn eu blaen yn y cwantwm sydd ei angen i gael effaith arwyddocaol digonol.
3. Mae'r holl bartneriaid, boed ym maes iechyd neu ofal cymdeithasol, yn cydnabod bod angen gwneud rhywbeth yn wahanol, ac mae pob un yn cydnabod mai cleifion/cleientiaid yw'r collwyr net yn y system sydd wedi'i gorboethi ar hyn o bryd.
4. Fel gwasanaeth ambiwlans, rydym yn cydnabod bod problemau o fewn ein rhodd i'w datrys (e.e. presenoldeb, oriau ôl-gynhyrchu a gollwyd) ac mae cynlluniau pendant ar waith i fynd i'r afael â'r rhain.
5. Mae'r holl gamau hwn, y mae eu cwantwm yn parhau i fod yn annigonol i wrthbwyso aneffeithlonrwydd ar draws y system, ar y gorau yn dangos bod yr Ymddiriedolaeth wedi ystyried pob ffordd bosibl y gallwn ymateb i effaith y pwysau hyn a'u lliniaru, sydd y tu hwnt i'n rheolaeth yn y bôn.
6. Gyda'i gilydd, mae Bwrdd yr Ymddiriedolaeth yn credu bod y sefydliad wedi cymryd pob cam posibl i reoli a lliniaru effaith pwysau system aciwt mewn ardaloedd gwledig a threfol, gan gynnwys y rhai sydd y tu hwnt i'n rheolaeth ond sy'n effeithio ar ein gallu i ymateb mewn modd amserol neu ddarparu'r profiad i gleifion y mae ganddynt hawl i'w ddisgwyl.

7. Fodd bynnag, nid oes atebion hawdd. Y mater allweddol fydd pa mor gyflym a brys y gall y system ymateb i'r materion dan sylw, gan gydnabod, ar ôl uwchgyfeirio dro ar ôl tro gan YGAC, bod hyn bellach yn dechrau ennill tyniant.
8. Er bod gwaith cydweithredol sylweddol yn parhau i gael ei wneud ar y materion hyn, nid oes llawer y gall y gwasanaeth ambiwlans ei wneud yn sylfaenol i fynnu camau gweithredu ar wahân, y tu hwnt i lobïo a thynnu sylw at y pryderon sylweddol iawn ynghylch diogelwch cleifion sy'n codi, yn enwedig o arosiadau estynedig y tu allan i ysbytai, sydd yn anochel yn arwain hefyd at arosiadau gormodol i'r cleifion hynny sy'n aros am gymorth yn y gymuned.
9. Bydd Gwasanaethau Ambiwllans Cymru yn parhau i bwysu am newid systemig go iawn ar bob cyfle ac mae'n parhau i wneud ei orau glas i ddarparu gwasanaeth cyson ar adeg o anhawster cymdeithasol sylweddol.

Unwaith eto, diolch am rannu adroddiad CIC Powys o'r enw 'Profiad y Claf o Wasanaethau Ambiwllans ym Mhowys' dyddiedig Hydref 2022. Gobeithiaf fod yr ymateb hwn yn cynnig yr esboniad gofynnol i'r ymatebion a'r sylwadau a godwyd. Rwyf hefyd yn cadarnhau nad ydym yn darparu'r lefel o wasanaeth yr ydym am ei darparu a gobeithiaf hefyd y bydd yr ymateb hwn yn rhoi sicrwydd bod YGAC yn gweithio'n eithriadol o galed i oresgyn y pwysau presennol a gwella ein hymateb i gleifion.

Wrth symud ymlaen, bydd yr Ymddiriedolaeth yn parhau i weithio gyda'r holl fyrddau iechyd i liniaru'r pwysau ar draws y system sydd ar hyn o bryd ac i wneud gwelliannau lle bo hynny'n bosibl.

Rydym yn hapus iawn i barhau i weithio gyda'r CIC i wasanaethu'r cyhoedd orau y gallwn ar gyfer y dyfodol.

Ymateb gan Fwrdd Iechyd Addysgu Powys

Gwnaeth y Bwrdd Iechyd yr ymateb canlynol i adroddiad y CIC:

Diolch i chi am anfon adroddiad diweddar y CIC ar brofiad cleifion o'r gwasanaeth ambiwlans ym Mhowys. Rydym wedi nodi'r manylion ac wedi darparu rhai sylwadau isod.

Mae'r adborth yn awgrymu bod staff YGAC yn parhau i ddarparu gwasanaeth gofalu ond, yn anffodus, bod oedi sylweddol mewn ymateb i rai galwadau. Amlygodd y rhai a ymatebodd y gall oedi fod yn sylweddol. Mae straeon cleifion yn bwerus wrth ddisgrifio adegau pan fu profiad gwael i gleifion, ond hefyd pan fu hynny'n dda iawn.

Mae Bwrdd Iechyd Addysgu Powys yn cydnabod effeithiau pwysau system ehangach ar gapasiti YGAC i allu ymateb yn gyflym i alwadau. Mae tagfeydd mewn ysbytai aciwt yn cyfrannu'n sylweddol at hyn.

Mae BIAP yn gwneud llawer i wneud y mwyaf o'i allu ei hun i leddfu'r pwysau ar safleoedd aciwt ac i wella argaeledd ambiwlansys aciwt i drigolion Powys.

- Mae ffocws cryf ar leihau hyd arhosiad yn ein gwelyau ysbyty cymunedol. Rydym yn gwybod, yn ogystal â lleddfu'r pwysau ar y systemau aciwt, bod lleihau'r amser y mae cleifion yn ei dreulio mewn ysbytai cymunedol a chanolbwyntio'n gryf ar gael pobl adref, yn helpu i gynnal annibyniaeth pobl ac yn gwella eu canlyniadau.

- Mae Powys yn gweithio gyda byrddau iechyd eraill i gynyddu capasiti gwelyau mewn cymunedau ar gyfer y rhai sydd ei angen.

- Mae ein gwaith tuag at y '6 nod ar gyfer gofal brys ac argyfwng' yn helpu i sicrhau ein bod yn darparu cymaint o ofal brys ag y gallwn yn ddiogel ym Mhowys. Yn ogystal â bod yn fwy cyfleus i gleifion, dylai hyn helpu i leihau nifer y cleifion sydd angen eu cludo i ysbytai aciwt.
- Mae BIAP yn gweithio gyda YGAC ar fenter ar y cyd i wella gofal cleifion sy'n cwmpo.
- Mae BIAP yn monitro amseroedd ymateb ambiwlansys yn ofalus ac yn cwrdd â YGAC yn rheolaidd i drafod materion diogelwch. Rydym yn gweithio ar y cyd i sicrhau bod trigolion Powys yn cael yr ymateb priodol pan fo angen ambiwlans.
- Mae YGAC a BIAP ar hyn o bryd yn cynnal 'menter dychwelyd i ôl-droed' a fydd, gobeithio, yn sicrhau bod argaeledd ambiwlansys yn well ym Mhowys pan fydd angen ymateb brys.
- Rydym yn parhau i ganolbwyntio ar ymyrraeth gynnar a rheoli iechyd cronig a ddylai leihau'r straen ar ofal brys.

Rydym yn parhau i weithio ar y cyd â YGAC ac i ymdrechu i liniaru ar gyfer rhai o'r materion sydd wedi codi o ganlyniad i bwysau sylweddol iawn ar y system.

Cyfarwyddwr Meddygol Gweithredol

Diolch

Diolchwn i bawb a gymerodd yr amser i rannu eu sylwadau a'u profiadau gyda ni am y gwasanaeth ambiwlans brys.

Gobeithiwn fod yr adborth mae pobl wedi trafferthu ei ranu yn dylanwadu ar wasanaethau iechyd i gydnabod a gwerthfawrogi'r hyn maen nhw'n ei wneud yn dda – a chymryd camau lle bo angen, mor fuan â phosib, i wella pethau.

Adborth

Hoffem glywed eich barn am y cyhoeddiad hwn, ac am unrhyw awgrymiadau ynghylch sut y gallem fod wedi ei wella, fel ein bod yn gallu defnyddio hyn i wella ein gwaith yn y dyfodol.

Manylion Cyswilt

Cyngor Iechyd Cymuned Powys
Llawr Gyntaf
Neuadd Brycheiniog
Ffordd Cambrian
Aberhonddu
LD3 7HR

01874 624206

enquiries.powyschc@waleschc.org.uk

www.powyscic.cymru

PowysCHC

@powys_chc

Cyngor Iechyd Cymuned Powys